

Handläggare
Ulrika Kvartoft Kruså
Telefon: 08-508 28 935

Till
Miljö- och hälsoskyddsnämnden
2016-05-17 p.17

Minska utsläppen och bygga bostäder vid västra Valhallavägen Motion (2016:24) av Karin Ernlund (C)

Remiss från kommunstyrelsen, dnr:106-335/2016

Förvaltningens förslag till beslut

1. Godkänna och överlämna detta tjänsteutlåtande som svar på remissen från kommunstyrelsen.
2. Beslutet justeras omedelbart.

Gunnar Söderholm
Förvaltningschef

Gustaf Landahl
Avdelningschef

Sammanfattning

Karin Ernlund, Centerpartiet har skrivit en motion om att minska utsläppen och bygga bostäder vid västra Valhallavägen eftersom länsstyrelsen under programsamrådet meddelat att om kommunen beslutar att anta en detaljplan för bostäder inom området kan denna komma att överprövas om genomförandetiden börjar löpa under tiden miljö kvalitetsnormen beräknas överskridas.

Motionären föreslår ett åtgärds paket i syfte att möjliggöra nya bostäder längs Valhallavägen.

Miljöförvaltningen är positiv till de planerade bostäderna utefter Valhallavägen. En viktig fråga för projektet är enligt förvaltningen att eftersträva så bra luftkvalitet som möjligt i programområdet samt även i angränsande områden. Många av de förslag som räknas upp i motionen har studerats inom programarbetet. Det har tyvärr konstaterats att åtgärderna inte kan bidra till att sänka halterna av NO₂ i den omfattning som krävs.

Bakgrund

Miljö- och hälsoskyddsnämnden ska yttra sig över rubricerad remiss till kommunstyrelsen senast den 29 april 2016. Nämnden har fått förlängd remisstid till den 20 maj 2016.

Stadsbyggnadskontoret har haft ett program för Västra Valhallavägen på remiss. Programmet har ännu inte föranlett något detaljplaneförslag.

Karin Ernlund, Centerpartiet har skrivit en motion om att minska utsläppen och bygga bostäder vid västra Valhallavägen eftersom länsstyrelsen under programsamrådet har meddelat att om kommunen beslutar att anta en detaljplan för området kan den komma att överprövas om genomförandetiden börjar löpa under tiden miljö kvalitetsnormen beräknas överskridas.

Motionären föreslår ett åtgärds paket i syfte att möjliggöra nya bostäder längs Valhallavägen:

- Sänkt hastighet längst hela Valhallavägen
- Dubbdäcksförbud
- Minska antalet körfält för bilar
- Ställ krav på att de bussar som angör Östra station bidrar till minskade utsläpp av partiklar

Motionären föreslår att kommunfullmäktige beslutar:

- Att ge Trafiknämnden i uppdrag att tillsammans med andra berörda nämnder, samt i dialog med Trafikförvaltningen i Stockholms läns landsting, skyndsamt utreda och implementera ovan nämnda insatser för att förbättra luftkvaliteten och få till stånd nya bostäder längs västra Valhallavägen.
- Att Stockholms stad ska inrätta miljözoner på gator där luften är särskilt dålig.

Stadsbyggnadskontoret har tagit fram ett programförslag för Västra Valhallavägen och samråd genomfördes under 2014. Under samrådet framkom det att den avgörande frågan för fortsatt planläggning är att klara miljö kvalitetsnormen för kvävedioxid. Stadsbyggnadskontoret har ännu inte gått vidare med förslag till detaljplan för området.

Efter samrådet har detaljerade studier av luftkvaliteten genomförts. Beräkningar som tagits fram av SLB-analys och som grundar sig på stadens nya trafikprognos från 2015 visar att miljö kvalitetsnormen för PM10 klaras år 2020 inom programområdet. Denna beräkning

har dock inte beaktat effekterna av dammbindning. PM10 halten torde därför inte komma överskridas även om bostäderna uppfördes redan nu. Utredningen visar emellertid att miljö kvalitetsnormen för kvävedioxid (NO₂) överskrids idag längs Valhallavägen och utbyggnadsalternativet innebär att förhöjda halter av NO₂ påträffas längs Valhallavägen. Detta innebär att miljö kvalitetsnormen för NO₂ överskrids för ett större område jämfört med nollalternativet år 2020. Miljö kvalitetsnormen för NO₂ klaras enligt samma beräkningar år 2025 till följd av förväntade skärpta avgaskrav för den framtida fordonsflottan. I utredningen anges att om kvävedioxidutsläppen minskar linjärt mellan år 2020 och år 2025 går det att beräkna det år då kvävedioxidnormen klaras i hela området. En sådan beräkning visar att normen troligen klaras år 2023.

Länsstyrelsen har låtit meddela att om bebyggelseförslaget skulle vara kvar oförändrat i ett detaljplaneförslag, med genomförandetid som börjar löpa under tiden miljö kvalitetsnormer beräknas överskridas, skulle det inte vara förenligt med lagstiftningen. Länsstyrelsen kan då överpröva kommunens beslut att anta detaljplanen.

Förvaltningens synpunkter och förslag

Miljöförvaltningen anser att de planerade bostäderna utefter Valhallavägen skulle utgöra ett viktigt tillskott för stadens bostadsförsörjning. Många av de förslag som räknas upp i motionen har studerats inom programarbetet och det har tyvärr konstaterats att åtgärderna inte kan bidra till att sänka halterna av NO₂ i den omfattning som krävs för att klara miljö kvalitetsnormerna.

Nedan följer miljöförvaltningens kommentarer angående de i motionen föreslagna åtgärderna:

- Sänkt hastighet längs hela Valhallavägen
Inom arbetet med stadens hastighetsplaner har Valhallavägen i tidiga utredningar fått en föreslagen hastighet om 40 km/h. Om förslaget efter granskning beslutas att stå fast i hastighetsplanen för Östermalm kan en ny hastighetsgräns bli aktuell inom ett 5-årsperspektiv. Viktigt att beakta är att sänkta hastigheter inte automatiskt leder till att halterna av kvävedioxid sänks, det kan snarare bli tvärtom. Det som har betydelse för halterna är istället trafikens körmönster. Ett jämnt körmönster ger lägre utsläpp.

- Dubbdäcksförbud

Dubbdäcksförbud leder till sänkta PM10 halter och förbättrar därmed luftkvaliteten, men halterna av kvävedioxid påverkas inte av åtgärden.

- Minska antalet körfält för bilar

Ett minskat antal körfält för bilar kan bidra till en minskad mängd fordonstrafik, samtidigt som bilköer samt ökad trafik på närliggande gator kan uppstå. Trafikprognoser för Valhallavägen visar att gatan även efter Norra Länkens öppnande är relativt högt trafikerad.

Inom programarbetet för Västra Valhallavägen utreddes möjligheten att ta körfält i anspråk. Trafikkontorets utredning visade då att dagens fem körfält behövs för att klara av den prognosticerade biltrafiken utan att störa framkomligheten för buss. Enligt programmet planerades ett körfält i vardera riktningen reserveras helt för buss. Av resterande tre körfält riktas två mot Roslagstull och det tredje in mot staden.

Trafikreducerande åtgärder på det avlastade vägnätet efter Norra Länkens öppning planeras för närvarande på både Lidingövägen och Valhallavägen. I samband med detta undersöks på nytt möjligheten att ta bilkörfält i anspråk på Valhallavägen. På sträckan förbi programområdet innebär ett av de studerade alternativen att ett bilkörfält mot Roslagstull görs om till cykelbana.

- Ställ krav på att de bussar som angör Östra station bidrar till minskade utsläpp av partiklar.

Staden har inte rådighet över bussarna, men staden bör enligt miljöförvaltningen diskutera frågan med Trafikförvaltningen. Ett gott exempel är Linje 73 som idag trafikerar området Ropsten – Karolinska via östra station med Stockholms första helelektriska linje som har noll utsläpp av NOx.

- Att Stockholms stad ska inrätta miljözoner på gator där luften är särskilt dålig.

Idag finns det en generell miljözon för det inre trafikområdet (större delen av innerstaden) som förbjuder tunga fordon som inte uppfyller de stipulerade motorkraven från att köra i området. Det inre trafikområdet omfattar inte Valhallavägen. Att utöka det inre trafikområdet till att även innefatta Valhallavägen är idag svårt då Valhallavägen utgör en omledningsväg för Norra Länken.

Det är i dagsläget inte juridiskt möjligt att inrätta miljözon för lätta fordon. Transportstyrelsen utreder dock frågan för närvarande.

Bilagor

1. Motion (2016:24) om att minska utsläppen och bygga bostäder vid västra Valhallavägen.